

2006-06-29

Stadsbyggnadsnämnden
Box 8314
104 20 STOCKHOLM
registraturen@sbk.stockholm.se
ert dnr 2002-12665-53

Synpunkter på Områdesprogram för Bredäng, Sättra, Skärholmen och Vårberg

Styrelsen i Bredängs Utvecklingsråd (BUR) ställer sig positiv till Stadsbyggnadsnämndens områdesprogram för stadsdelen och till flera av de kriterier som har legat till grund för förslaget. Det gäller främst att bygga bort icke attraktiva trafikmiljöer, att den nya bebyggelsen inte ska göra intrång i den nuvarande bebyggelsens boendevärden, att blanda upplåtelseformerna mera samt att den tillkommande bebyggelsen ska ha tillgång till en trygg och lugn gårdsmiljö. Den ombyggda av- och påfarten till E4:an, den nya sträckningen av Murmästarvägen och förvandlingen av Skärholmsvägen är utmärkta exempel på detta.

Men vi har följande allvarliga *invändning* mot kriteriet att bygga i ”närhet till natur”, som på *alla* platser i Bredäng förvandlats till ”i naturen”:

Vi vill protestera mot att nästan samtliga naturliga ingångar för Bredängsborna till Sättraskogen byggs för av den föreslagna naturnära bebyggelsen. Konsekvenserna blir särskilt allvarliga för äldre och funktionshindrade liksom för familjer med barnvagn. Genom att bygga i skogen/naturmarken utmed i princip hela Ålgrytevägen blir det omöjligt för dem som behöver asfalterade trottoarer att komma nära och uppleva naturen.

Det gäller från öster till väster: skogen mellan Lyran och Mälarhöjden (Pettersbergsstupet), infarten till Mälarhöjdsbadet, sänkan med stigen väster om Ålgrytebacken och parkeringen vid minigolfen, naturmarken mellan Ålgrytevägen och campingområdet, samt bergsryggen söder om campingens entré.

Nya bostäder och butiker, service m.m.

Naturligtvis kan planeringen från 1960-talet ”uppdateras” genom olika förtätningar, och självklart välkomnar vi nya invånare och aktiviteter till vår stadsdel, liksom mer stadsliknande gator. Observera dock att många boende upplever t.ex. trafiksepareringen som positiv.

Vad många Bredängsbor efterfrågar idag är främst stora lägenheter såsom **5:or för barnfamiljer**, och små lägenheter såsom **1:or för unga** som flyttar hemifrån men vill bo kvar i sitt uppväxtområde. Vi ser gärna att det byggs **fler bostäder i Bredängs Centrum**, kanske genom att bygga om de stora lokaler som stått tomma i flera år, bl.a. där Folktandvården tidigare hade sin verksamhet.

Vi hoppas de boendes önskemål kan tillvaratas i detaljplanen.

Vi hoppas även att närheten till Kungens Kurva och Skärholmens stora centrum inte förhindrar planering för **utökad service i de andra stadsdelarnas centra**. Tyvärr kommer ju dragningen av den nya spårvägen att ligga utanför Bredäng. För icke bilburna invånare är Kungens Kurva svårtillgängligt; för gamla, ungdomar och funktionshindrade är **service på gångavstånd från bostaden** nödvändig; och även för övriga invånare är levande centra nära bostaden en stark trivselsfaktor (vilket också framkom mycket tydligt av den enkät BUR genomförde hösten 2005).

Fortsatt utarmning av stadsdelscentra bidrar starkt till segregation. Att fara för detta föreligger noteras i områdesprogrammet (s. 18, 41) men vi kan inte se att några konkreta åtgärder för att motverka den föreslås.

Segregation och boendekarriär

Segregationen i Stockholm måste bekämpas på många sätt, inklusive stadsplanering, men det kräver ett **mer kreativt tänkande**. Att schablonmässigt blanda ”rika och fattiga” riskerar att snarare förstärka sociala spänningar. De nuvarande invånarna i Bredäng (av alla kategorier) kan till exempel tänkas ta avstånd från ”nyinflyttade rika” om de upplever det som att dessa berövar dem det

som de (enligt lokalt genomförda enkäter) uppskattar mest med sin stadsdel, nämligen närheten till naturen.

Vi anser därför att argumentet att segregationen kan minska genom ny bebyggelse just i naturnära lägen inte är hållbart eller grundat på seriös forskning. Storstadforskaren Roger Andersson (professor i kulturgeografi vid Uppsala universitet) menar till exempel att det i ytterstadsområden ofta uppstår så kallad **mikrosegregation**, vilket innebär att olika grupper bor inom samma område men förblir klart åtskilda geografiskt och framförallt socialt. Vi befärar därför att de som kommer att ha råd med dessa bostadsrätter (liksom dyra hyresrätter som kanske blir omvandlade till bostadsrätter) inte kommer att sända sina barn till Bredängs skolor, inte kommer att handla i Bredängs butiker, och inte kommer att välkomna gamla Bredängsbor att fortsätta vandra på sina invanda stråk, strax utanför balkongen.

(Se t.ex. följande artikel: <http://www.mkc.botkyrka.se/pdf/konferens/goteborgandersson.PDF> .)

Många forskare har påpekat att integration handlar om många dimensioner, såsom klass, ålder, familjesituation och livsfas m.m. och inte bara etnicitet; och att enskildas beslut att flytta eller inte grundas på många olika faktorer, såsom önskan att bo nära släkten, ha nära till arbetsplatsen, bo i segregerade eller blandade områden m.m. och inte bara på inkomstnivå.

Varierade *storlekar* på bostäder är därför viktigare för att möjliggöra ”boendekarriär” än varierade upplåtelseformer.

Kommentarer till områdena 6, 8 och 9

Vi noterar att värdepilarna för **ekologiska och rekreativa värden** pekar neråt för alla de nio områdena, de ekologiska mest. Och detta gäller speciellt områdena 8 och 9, dvs. **Bredäng drabbas mycket mer av de negativa konsekvenserna** än de tre andra stadsdelarna. I gengäld pekar pilarna för trygghet, stadsbild och boendekvalitet uppåt kraftigt. Vi inser att det alltid handlar om att väga olika värden mot varandra, men vi tycker att avvägningarna gjorts ganska ensidigt och att de negativa värdena underskattats medan de positiva överskattats. Det är ju främst de nyinflyttades trygghet och boendekvalitet som avses, inte trygghet och boendekvalitet för dem som redan bor i stadsdelen.

6A: Denna omdaning känns mycket spännande! Vi tror dock att en överdäckning av E4:an blir nödvändig på sikt, för att nivåerna av partiklar och bullerlängs Skärholmsvägen ska bli acceptabla. Byggnaderna närmast den nya rondellen bör nog hysa kontor/verksamhet och inte bostäder.

8B: Bebyggelse här inkräktar onödigt på den bergskam som utgör en naturlig gräns mot skogen, och där ju fortsättningen västerut har inkluderats i reservatet. Enligt Naturreservatsutredningen häckar spillkråkan (rödlistad hackspett) i denna del av Sätterskogen.

8C: Den södra halvan kan rymma 1–2 punkthus i anslutning till villaområdet, men det viktiga vandrarhemmet bör få vara kvar. (Camping och dess verksamhet är viktig för Bredäng och för hela Stockholms turistnäring.) Den norra halvan blir till en onödig barriär mellan Ålgrytevägen och skogens utlöpare. Använd istället den gräsmark som finns mellan Ålgrytevägen och tunnelbanespåret.

9A–C: Vi motsätter oss starkt all denna bebyggelse, som skapar barriärer mellan nuvarande bebyggelse och skogen, bygger för flera naturliga och välanvända ingångar till skogen, och riskerar att förvandlas till ”rikemansreservat”. Lyran förlorar sitt unika läge som en ”fåfånga” i orörd natur. I denna del av skogen finns både gröngöling, steglits och stenknäck, alla arter som är skyddsvärda enligt stadens egen ArtArk.

Till stöd för våra invändningar ovan vill vi anföra följande:

1. Vi anser att Stadsbyggnadsnämnden måste respektera **yttrandet från Skärholmens stadsdelsnämnd** från 2003-12-11:
”Stadsdelsnämndens bestämda uppfattning är att den naturmark som idag är oexploaterad i Sätterskogen skall förbli naturmark också för kommande generationer.” Senare i yttrande från 2004-04-22 (dnr 399/177-2004) vidhöll man sin uppfattning, liksom vid nämndmöte 27 april 2006.
2. Vi anser även att Stadsbyggnadsnämnden måste respektera remissvaren från **Hägerstens stadsdelsnämnd** från 18 maj (dnr 342-155-06) och 15 juni (311-206-06) gällande naturreservatet resp. Områdesprogrammet. Nämnden anser i båda svaren att det är olämpligt att bygga i området kring Pettersbergsstupet; både av biologiska hänsyn och med hänsyn till rekreation och friluftsliv.

3. Vi anser att Stadsbyggnadsnämnden måste följa *Stockholms miljöprogram* från 2003, där man på sidan 29 skriver att:

”ingen exploatering får ske i följande mark- och vattenområden:

– de 13 områden som utreds för naturskydd, – biotoper, biologiska spridningsvägar, buffertzoner och rekreationsytor som är särskilt värdefulla, – livsmiljöer för skyddsvärda arter enligt ArtArken.”

Sättraskogen uppfyller alla tre kriterierna. Den naturnära bebyggelse som nu planeras i Bredäng ligger alla i Sättraskogens spridnings- och buffertzoner.

Detta framgår även av den *Strategiska Miljöbedömning* som gjorts till Områdesprogrammet i enlighet med plan- och bygglagen.

4. Vi anser att Stadsbyggnadsnämnden noggrant måste beakta **Miljönämndens** båda remissvar för naturreservatet 11 april (dnr 2006-001451-299) resp. Områdesprogrammet 13 juni (dnr 2005-003074-251). Miljönämnden **avstyrker helt bebyggelse i områdena 8 och 9**. Bland de områden som *inte* borde bebyggas satte man skogen mellan Lyran och Mälarhöjden högst upp av naturvårdsskäl (bl.a. spridningsvägarna påverkas negativt). På andra plats kom sänkan väster om Älgrytebacken med parkeringen vid minigolfen. Att bygga så långt från tunnelbanestationer och kollektivtrafik (över 500 m) kommer dessutom att medföra *ökad biltrafik*, något som strider mot stadens egna miljömål.

Vi tar även för givet att då **Stadsbyggnadskontoret** den 8 juni fick i uppdrag att utreda just skogen mellan Lyran och Mälarhöjden samt skogskullen söder om campingen för att eventuellt införlivas i naturreservatet *bör ingen planering, markanvisning etc göras här*.

5. Vi anser slutligen att Stadsbyggnadsnämnden noggrant måste lyssna på synpunkterna från **nätverket Skärholmens Natur- och Kulturreseptat** vad gäller bebyggelse i naturnära lägen. Dessa framfördes första gången i brevet ”Här sätter vi gränsen” från 2004-02-15, som bl.a. sändes till Stadsbyggnadsnämnden och Gat- och fastighetsnämnden.

Både Nätverket och Skärholmens stadsdelsnämnd önskar att campingplatsområdet inkluderas i naturreservatet, eftersom det annars riskerar att exploateras i framtiden. Detta föreslogs i tjänsteutlåtandet från Gat- och fastighetskontoret 2004-03-25 (dnr 2003-511-2242). Där är campingen markerad som: ”Potentiellt framtida bebyggelse lägen för bostäder, respektive för verksamheter”.

Även **Idrottsnämnden** framför i sitt remissvar till Områdesprogrammet den 13 juni (dnr 311/291/2006) att det är olyckligt att föreslå bebyggelse på mark som idag hyser ett vandrarhem i anslutning till campingen. Det erbjuder ett alternativ till billig övernattnings som staden tidigare har betonat vikten av.

Det är vår starka förhoppning att Stadsbyggnadsnämnden tar hänsyn till dessa synpunkter i sitt fortsatta arbete med Områdesprogrammet! Och att kontoret redan nu funderar på hur de eventuella integrationseffekterna av det genomförda programmet kan mätas och följas upp.

Vänliga hälsningar,
för styrelsen:

Anders Petersson
ordförande